

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 36, 39, 45, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91², 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 102, 106, 119, 121, 124, 128, 130 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, PAPILDYMO 44¹ STRAIPSNIU IR VII DALIMI IR 95 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-1950“ PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Institucija	Pastaba	Įvertinimas
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Įstatymo projekto 25 straipsniu keičiamo įstatymo 98 straipsnio 3 dalyje numatytas budėjimo poilsio ar švenčių dieną laiko kompensavimas papildomu poilsiu prie atostogų. Siūlome aiškiai numatyti, kad tokiu atveju darbas budėjimo dieną neapmokamas, o suteikiamos papildomos atostogų dienos (atitinkamai padaugintos pusantro ar du kartus) prie kasmetinių atostogų laiko, už jas paliekant darbuotojo vidutinį darbo užmokestį. Priešingu atveju, reikės suprasti taip, kad reikia apmokėti budėjimo dieną ir dar suteikti atitinkamos trukmės apmokamą papildomą poilsio laiką (pvz., už vieną budėjimo švenčių dieną bus apmokama trigubai).	Neatsižvelgta Įstatymo projekte siūlomoje Teismų įstatymo 98 straipsnio 3 dalyje aiškiai įtvirtinama alternatyva, kad už budėjimo poilsio ir švenčių dienomis laiką teisėjo pasirinkimu suteikiamos papildomos atostogų dienos arba mokamas atlyginimas. Tolesniuose sakiniuose detalizuojama, kiek konkrečiai teisėjui suteikiama poilsio dienų ar mokama atlyginimo. Taigi siūlomas nuostatos papildymas laikytinas pertekliniu.
Teisėjų taryba	Siekiant užtikrinti, kad būtų išlaikoma protingas balansas tarp teisėjo indėlio vykdant teisingumą ir jo kitos veiklos, bei įvertinus tai, kad įstatymo lygyje sureguliuoti šiuos santykius (konkrečias krūvio mažinimo apimtis) labai sudėtinga, nes įstatymas galėtų tapti perkrautas techninio pobūdžio nuostatomis, siūlytina patikslinti Įstatymo projekte numatytą Teismų įstatymo 44 ¹ straipsnio 2 dalies formulotę, pagal kurią teismų savivaldos pagrindu (užtikrinant teismų sistemos nepriklausomumą) būtų sudarytos sąlygos numatyti tiek krūvio sumažinimo trukmės, tiek krūvio sumažinimo dalies nustatymo kriterijus ją išdėstant taip: „2. Teisėjų tarybos nustatyta tvarka ir apimtimi teismo pirmininkas gali motyvuotai nuspręsti laikinai sumažinti teisėjo darbo su bylomis krūvį dėl jo užimtumo vykdant kitas teisėjo funkcijas, susijusias su teismo ar teismų sistemos veikimu, taip pat kai būtina užtikrinti teisėjų darbo su bylomis krūvio tolygumą.“ Tai iš esmės atitiktų ir galiojančio Teismų įstatymo taikymo praktiką, pagal kurią Teisėjų taryba 2010 m. gruodžio 17 d. nutarimu Nr. 13P-181-(7.1.2) yra patvirtinusi teisėjų, dirbančių teismų savivaldos institucijose, darbo krūvio mažinimo apimtį.	Iš dalies atsižvelgta Siekiant išvengti situacijų, kai teisėjas didžiąją laiko dalį atliktų ne teisingumo vykdymo, bet kitas funkcijas, Nutarimo projektu siūloma Įstatymo projekte aiškiai apibrėžti, kokia <i>maksimalia</i> dalimi gali būti sumažintas teisėjo darbo su bylomis krūvis. Tuo tarpu Teisėjų tarybos nustatytoje tvarkoje ši nuostata galėtų būti detalizuojama pagal tai, kokias kitas funkcijas, susijusias su teismo ar teismų sistemos veikimu, vykdo teisėjas (kaip kad yra nustatyta Teisėjų tarybos 2012 m. balandžio 27 d. nutarime Nr. 13P-63-(7.1.2) „Dėl teismų savivaldos institucijose dirbančių teisėjų darbo krūvio“).

Teisėjų taryba pastebi, kad siūlomą pretendentų į teisėjus ir teisėjų asmenybės būdo ir pažintinių savybių vertinimo procedūrų pakeitimą, be kita ko, lėmė Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. rugsėjo 19 d. sprendimo priėmimas administracinėje byloje Nr. I-11-492/2017, kuriame konstatuota, kad atliekant sveikatos patikrinimą gauta psichologinio vertinimo išvada apie asmens asmenines savybes negali, nesant asmens sutikimo, būti naudojama pretendentų į teisėjus ir teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos ir teisėjų veiklos vertinimo procesuose.

Siekiant užtikrinti tinkamą tolesnių atrankos ir vertinimo procedūrų atlikimą, atsižvelgiant į minėtą sprendimą buvo inicijuotas tarpinstitucinis susitikimas, kuriame dalyvavo tiek Teisėjų tarybos, Teisėjų atrankos komisijos, Teisėjų veiklos vertinimo komisijos nariai, tiek ir medikai-ekspertai, kurie tiesiogiai dalyvauja atliekant sveikatos patikrinimą, įskaitant psichologinį vertinimą. Šie ekspertai pažymėjo, kad sveikatos patikrinimo metu asmens būdo ir pažintinės savybės vertinamos pagal bendruosius *medicininius* asmens sveikatos patikrinimo parametrus, siekiant nustatyti, ar asmuo gali dirbti, o toks tikrinimas nėra pritaikytas konkrečiai teisėjo darbui būtinų savybių nustatymui. Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, Teisėjų veiklos vertinimo komisijos atstovai (tarp kurių visuomenės atstovai) diskusijų metu akcentavo svarbą objektyviai nustatyti ir sudaryti komisijos nariams įvertinti *asmens būdo ir pažintines savybes, kurios reikšmingos einant būtent teisėjo pareigas*. Atsižvelgiant į tai, kad teisėjų sveikatos patikrinimo rėmuose psichologinis vertinimas atliekamas vien pagal medicininius kriterijus ir nėra skirtas nustatyti specialiai teisėjo darbui būtinas asmenines ir pažintines savybes, o be to, po minėto Vyriausiojo administracinio teismo sprendimo priėmimo Atrankos ir Vertinimo komisijoms nelieka galimybės susipažinti su sveikatos įstaigos pateiktu asmens psichologiniu vertinimu, Įstatymo projektu numatoma įtvirtinti naują pretendento į teisėjus ir teisėjo asmens būdo ir pažintinių savybių vertinimą. Šio vertinimo paskirtis – įvertinti būtent teisėjo darbui reikšmingas savybes, kompetencijas. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekte siūlomo įtvirtinti asmens būdo ir pažintinių savybių vertinimo paskirtis kita, nei sveikatos įstaigos atliekamo sveikatos patikrinimo, Teisėjų taryba mano, kad šios procedūros ne tik kad nesidubliuotų, bet ir sudarytų sąlygas objektyviam ir išsamiam vertinimui.

Iš dalies atsižvelgta

Įstatymo projekte siūloma keisti Teismų įstatymo 53¹ straipsnio 4 dalį, atsisakant nuostatos, kad psichologinis vertinimas atliekamas asmenybės būdo ir pažintinės veiklos savybėms nustatyti. Visgi paliekama šiuo metu galiojanti tvarka, pagal kurią sveikatos patikrinimas apima ir psichologinį vertinimą.

Įstatymo projekte taip pat siūloma papildyti Teismų įstatymo 55¹ straipsnį 8 dalimi ir nustatyti, kad asmenines būdo ir pažintines savybes įvertina Pretendentų į teisėjus atrankos komisija, o tam yra pasitelkiami ekspertai. Toks pasiūlymas, be kita ko, motyvuojamas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. rugsėjo 19 d. sprendime administracinėje byloje Nr. I-11-492/2017 pateiktais išaiškinimais dėl su asmens sveikata susijusių duomenų ir privataus gyvenimo apsaugos.

Visgi lieka neaiškus santykis tarp sveikatos patikrinimo sudėtinės dalies – psichologinio vertinimo – ir Įstatymo projekte siūlomo asmens būdo ir pažintinių savybių, reikšmingų einant teisėjo pareigas, vertinimo, kuriam atlikti pasitelkiami Įstatymo projekte neįvardytų sričių ekspertai. Be kita ko, nėra aišku, kokių sričių ekspertai būtų pasitelkiami, Pretendentų į teisėjus atrankos komisijai perėmus asmeninių būdo ir pažintinių savybių vertinimą. Manytina, kad šie aspektai turėtų būti detalizuojami Teisėjų tarybos tvirtinamoje tvarkoje.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

2018 08 23